

Handskrift 7A. Arkeologen Gustaf Hallströms arkiv

Ur volym D1:2 Dagbok 1908, 25/5-26/6

Avskrift av originaldagboken utförd av Robert Röding, 2011

Forskningsarkivet, Umeå universitetsbibliotek
(<http://www.foark.umu.se>)

DAGBOK 25/5 1908 – 26/6 1908

25.V.08.

Reste med Bore kl. 8. – Astrids ansikte försvann så sakta i den stora massan av andra – till slut även hennes bruna hatt – men jag hade gripits av begäret att vifta – det var ändå en energyttring – ett utlopp för den känsla som så småningom stigit varm ö mäktig inom mig allt mer skilsmässan nalkades. Vår första allvarliga skilsmässa – hela sex nätter. – Vädret vackert – njöt av Sthlm så länge jag kunde - - vid Tynningö såg jag Tages nya båt på den gamla ankarplatsen - - spisade kväll i en överfylld salong – gräsligt med mat. Obotligt pratsjuka finnar, tala med vilt främmande om de mest ingående småsaker som inträffat för 50 år sen ö som inte fan själv vill ha reda på. Satt ö läste Castréns Resor ö tittade emellanåt på naturen till fram emot 12. Knöt mig då – vi voro ungefär vid Söderarm. Kojkamrat en finsk missionär(?) som varit i Trondhem. Torrolig typ, som småpratade för sig själv. På äkta finskt sätt måste han genast förklara för mig varför han inte for i 1^{sta} klass som han alltid gjort förr. Han trivdes inte med komforten där o.s.v. För resten hygglig. –

25.V

Vaknade vid 6-tiden med – tandvärk! min första tanke tror jag var en innerligt menad vänlighet mot tandläkaren, som jag i går blev utskrivnen ifrån efter fem dars djävulska pinor. Ilningar återkommo peridiskt var kvart – eller halvtimme ö fortfora hela dagen – dock stundom med längre uppehåll. Trevlig historia! Gick upp 8 – åt frukost – rakade mig – kände igen mig uppe på Airisto fjärd sedan seglingen 1904. – I Åbo var passvisitation enligt alldeles ny order från gen.guvörn. Beckman. – tull m.m. – efter ovanligt lång väntan ö ovanligt litet reda från tjänstemännens sida kommo vi äntligen iväg. – På Åbo stat. syntes ingen mag. Tallgren ö jag funderade på att resa vidare – men beslöt att stanna. Gick till en bank – köpte fi. mk. Skrev till Astrid o.a. tog en droska ö körde till slottet. En härlig körtur – som en oljad blixst fullständigt – österns njutning. I slottet klev jag in i ett fullständ. obefolkat museum ö genomvandrade ett par våningar innan jag träffade den enda ö allena man som på en gång är vaktmäst. portvakt ö biljettförsäljare. Han visade mig t. mag. W. von Konow som är intendent ö hade sin varelse i ett gräsligt kallt ö fuktigt rum – där han fortfar. måste sitta med överrocken på. Så kom den obligatoriska visningen för mig en bl. de värsta plågor jag varit med om enär min tand högg i oupphörligt i den kalla ö unkna luften. Djävla tandläkare! – Besågo sist slottet – d.v.s. dess borggårdar. Valvet i stora tornet är stämningsfullt. Ett vackert vapen i sandsten(?) på inre gården med Sturevapnet. – Tittade sist på det nya friluftsmuseet (3-4 bygningar, däribl. en bondstuga ö Fänrik Ståls d^o). I allmänhet tycks det finnas ett stort material här, men ~~illa~~ i usla lokaler ö ofta ej kommet till sin rätt. Det hela ett lappverk. ~~Särski~~ Medeltid föga (skäggyxor [*skiss av yxegg*], en armborststock [*skiss av armborststock*] med Ø ornering ö långt skaft ö överskjut. ben

fram till m.m., arkeologin ~~ringa~~ något mer: stenyxor, några typer ritade åtskilligt av skiffer mest yxor, ofta hålmejslar, en bronscelt – br.å. slut 5 per. – en utmärkt vacker fibula av silver m.m. som det mästa är beskriv. helt nyligen i Praktverket Åbo Museum, ett par intressanta br.pjeser (fibulor??) [**överstruken skiss**] – j.å. åtskilligt - - - se ant. ö katalogen.) åtskill. med vävnader (ryor mest).

Vi följdes åt in till stan ö han berättade hur sjuk han blivit i detta museet för 6 år sen – av dammet. Blev dödsdömd – men repade sig i Italien. ~~Han var~~ Resonerade till sist litet politik ö om fennomanernas starka tillväxt. - - Han var upptagen ö jag gick upp t. kyrkan ö sen till Sampälina ö spisade – en lång – utmärkt men dyr middag. Åkte så till stationen ö körde på Karisbanan en långtrådig väg till Helsingfors (4⁵² - 10²⁵)

Fick där genast pröva hur man skojar folk – fick betala 1 mk för att köra till Hotell Patria som ligger två kvarter borta. Rum där för billigast 3,50 mk. Brev från A. Fellman med nyttiga upplysningar om Profess. Gennetz m.fl. Gick ut – ö ner till hamnen – hörde på musiken från Kapellet – drack té på en buskrog (Rest. Esplanaden) som såg misstänkt ut. Hem ö skrev dagbok.

26.V

Åt fruk. på en liten krog "City" (ga. bra) Ringde på till senator Genetz ö till A. Fellman. använde de första två timmarna till att genomsnoka lagret av arkeologi ö lapponica i Minervas ö Lindstedts antikvariat. Det förra billigt det senare dyrt. Köpte för c:a 20 mk. – Sökte sedan Genetz ute på Tölöholmen ö var där en kvart. Karlen syntes bakom, betraktade mig misstänkt ö trodde visst att jag drev med honom till att börja med. Den soumetarianska politiken ö några slaganfall tycks alldeles ha förändrat den gamla vetenskaparen. Jag fick ingen upplysning av värde – om han också blev meddelsammare på sistone. – Hade känning av tandvärken mycket svårt i Lindstedts bokhandel ö ett par tag sedan men gualov inte när jag var på något av mina besök. – Gick ö köpte litet ry. rubel. Sedan for jag ut till Tölö för att besöka Histor. museet – som jag trodde var färdigt men det var misstag. Fick alltså vända ö upp för de 4 trapporna på Nikolaigatan 5 (4?) igen. Träffade där Tallgren som föreställde mig för Aspelin, som var vänlig ö artig en kvart ö nog trodde att det skulle gå bra i Petersburg. Träffade så Cederhvarf som demonstrerade Ålandsfynden en halvtimme – så kom Hackman – (båda utmärkt hyggliga prissar) – ö Appelgren. Hackman nämnde att Brøgger var på väg hit över Riga ö Petersburg. Till slut avtågade jag med Tallgren. Vi rusade till etnograf. museet för att se lappsamlingen. vilket vi gjorde under c:a en kvart. Heikel kom ö vi språkade förstås om Nordenskiöld. Schwindt träffade vi ej, ej heller den tredje här. Därpå följde T. mig till mitt locus – där jag gav honom separat att dela ut (han fick av två slag) Vi önskade varann ömsidig lycklig resa – han reser om en månad ö har ännu aldrig varit i Petersburg – kan heller ingen ryska ö har sålunda ännu svårare än jag.. – Därpå riggade jag om mig ö löpte till Fellmans (Brunnsparken 2) – ja jag for med spårvagnen (elektrisk gubevars) men det skulle jag inte ha gjort. Kom en kvart för sent – men dom var älskvärda ändå. Alla fruntimmer borta – på landet tror jag – ö middagen som gubben sade anordnad endast för att "visa" mig "en

uppmärksamhet”, vilket jag tyckte var vänligt sagt. Han var förövrigt ovanligt livlig ö berättade om sina resor i norra Ryssland, som jag ej vetat att han rest i. Han hade just gjort resan över Petrosavodsk till Solovetsky bl.a. Jag fick en hel del nyttiga vinkar ö var mycket belåten med detta besök. Sist fick jag anvisning på en del rysk litteratur (lapponica) ö på dylika affärer i Petersburg. Han varnade mig för att begära grävningstillstånd. – Till slut följde Arno mig till prof. K. Krohn (Brunnsparken 19) vilken han varit uppe hos på f.m. ö förber bett vara hemma vid denna tid – vi skiljdes ö stämde möte sednare – Hos Krohn kom man genast i farten – en pigg ö klarvaken karl à la Brate ö optimist ut i fingerspetsarna. Vi språkade Lappland i 5 min. ö sedan mytologi i 60. En gumma kom in med kaffe ö vi hade gemytligt. Jag fick ett par separat ö han fick löfte om (jag skickade sedan ett).

Störtade därifrån i ett par bokhandlar ö köpte vykort ö något reselektyr – emedan gubben Fellman avrått mig att ta vetenskap med österut. Gick hem – dit Arno kom kl. ½9. Ångrade mig att jag ej även stämt möte med arkeologerna, men jag visste ej då att jag skulle stanna längre än till 7³⁵, vilket jag likväl borde ha insett. För Packade ö foro sedan ut till Klippan kl. 9, där en finare supé avåts. Jag tyckte om F-n som ej ens bleknade då jag tog nubben ö bärsan, vi resonerade nykterhet men först sen jag fört saken på tal. 10¹⁵ foro vi tillbaka med båten (den sista möjliga) – Arno följde mig till hotellet där han verkligen gjorde mig rörd med sitt avsked ö sin lyckönskan. – Mitt vetenskapliga bokpaket inlämnades i bagagrummet ö affärden skedde under ljudet från kyssande ryssars smask-smask. – Endast två i vår kupé – en svenskfinne O. Rukanen, arkitekt ö jag. Språkade något finsk-rysk politik ö somnade.

27.V.

Purrades ½8-tiden i ö för förtullningen i Valkosaari – ett förb. sätt att ej låta folk sova. Finnen svor mest – särskilt över ~~att~~ denna tulltjänst över huvud. Jag påpekade dock att dom kunde vara glada så länge det existerade en gräns; så länge en dylik markeras på detta stränga sätt – så länge är det två skilda riken, vilket han med förtjusning medgav. Fick i oss ett glas kaffe ö sen iväg igen. Bekikade Systerbäck – den sista valplatsen – ö dess fältherre, en liten ilsken ö från herre. (överstelöjtnant ”någonting”) –

I Petersb. togo vi en ischtvosch. tillsammans ö foro till d’Angleterre. Fick där ett uselt litet rum för 2 rub. (Finnen – som var finsk kommissarie för arkitekturutställn. i Petersb. som öppnas snart – lovade att söka mig på kvällen – vilket han naturligtvis inte gjorde.) – Tvättning ö rakning m.m. vilket var skönt – därpå promenad på Nevski till kl. 12 då Leinner öppnade. Det är nämligen kröningsdag ö halv helgdag – somliga bodar äro stängda hela dagen, däribl. alla publika – likaså museerna – en trevlig historia! Efter en härlig frukost avtågade jag till legationen (Sergievskaja 24 in på gården). Jag gick Liteiny prospekt ö tittade på alla antikvariaten. Höll mig emellertid till senare ö kom alltså i tid till legationen. General Brändström bortrest, i stället en baron G. Löwen. Han hade fått mitt brev ö hört sig för i inre ministeriet, men trodde ej att det var lönt att skaffa ett padaroschnaja, som var något föråldrat m.m. Jag bad honom sända min event. post ö rekommenderade mig efter en stund.

Inte är det precis någon lysande bostad vår legation har, 2 trapp. upp över en smutsig gård. – Gick nu igenom en 3-4 antikvariat på Liteiny, men utan att finna någon Lapponica. Efter en stunds ruggande uppe på hotellrummet gick jag ö åt middag på Leinner, en kostlig måltid med 4 rätter ö kaffe, allt för 1 rub. (ut. öl ö dricks förstås) Därpå kom det stora drivandet som ej slutade förrän kl. 1 på natten. Efter att ha småduskat på dagen var nu ett härligt väder. Gick ö For i spårvagn – såväl häst – som elektriska ut över diverse av öarna ända till Arkadia där jag strövade bland de underliga småhusen – for sedan till Zoolisgij ssad – men hamnade på en underlig inrättning bredvid som jag sedan fick höra var Folkets hus. Där var full tivoli – jag gick vid ½12 tiden ö slank in på Zoolog. ssad ö var där c:a en timme ö tittade på "marknaden". Gick sedan hem, vilket var något väl långt. var alltså ganska slak ö somnade gott efter en stunds läsning.

28.V.

Vaknade rätt sent – åt fruk. på hotellet med ett härligt öl ("Sprizki", Riga). Gick sedan direkt till etnograf. museet. Träffade där Dr Sternberg som var en hygglig karl. Vi resonerade om deras lilla ynkliga lappsamling – medan vi väntade på Radloff som han telefonerat efter. Denne kom – läste Salins brev – var genast energisk ö lovade allt. Han måste dock rusa genast – då han emellertid fick höra att jag också tänkte besöka arkeol. kommiss. i ö för att få tillstånd att gräva – växte hans energi ö protektionsärelystnad än mer ö han förklarade att detta var onödigt – att jag skulle erhålla en officiella papper från Akademien, att Akademien skulle skriva till Kommissionen ö att allt skulle vara klappat ö klart inom kort tid. Sade ö rusade. – Sternberg bjöd på te – den ena efter den andra kom in ö samlades kring en stor samovar som sköttas av den lilla fröken Romanow, bibliotek. Där kom även Dr Adler ö snart voro vi ett livligt samspråk. D.v.s. med Adler talade jag om Nordenskiöld ö Sthlms förhållanden, med Sternberg om hållristningar i Skandinavien Ryssland ö Sibirien, med frök. Romanow på svenska(!) om Sverige. Hon har varit ett par somrar på västkusten. Av henne fick jag sedan hela serien av Bulletin de la Comité etc. för Centr. ö Ost-Asien utforskande ö fick löfte om den allt framgent. Hon bad mig förklara en del ord i en uppsats på svenska, vilken befanns vara just Frödins om vår kjökkenmödding. Gick sedan åter med Sternberg i museet ö tittade på deras lapptrumma, som jag fick honom att inse vara falsk. ö en "schamankäpp" (!) från Lappland. Så kom Radloff igen ö vi besågo ytterligare åtskilligt som gubben var mån att visa. När jag gick sade han "sie werden alles bekommen was sie brauchen" ö det får jag nu lita till. Med andra ord var min mission i ö med detsamma uträttad ö jag tackade min himmelska pappa som kom mig att tala om grävningar, vilket jag ju tvekat om hela tiden. Papperen skola sändas till Tromsö. –

På hotellet en yngling fr. legationen med brev ö paket med böcker från Löwen, vilka jag ombads att smuggla över till Sverige, vilket med nöje lovades. Gick nu ö köpte kartor på Generalstaben – där de ej begrepo ett ljud utom ryska. Fick emellertid vad jag ville ö köpte kartor för 8,60 Rub. Köpte sist marmelad – ö spisade middag på Leinner. For sedan till stationen i ischtvosch. ö köpte biljett – därpå med gamla "kånkan" till Ragge som jag träffade hemma. For i droska till Zoologiskij ö sutto där så länge som möjligt. ~~Hunnem Drucko~~ där

[Cmapoc Toabapdl?] i litervis. Hunno emellertid även med smörgås, vodka ö bärta även på stationen ö räddade mig i sista stund ombord på tåget. Blev klådd på nedforslandet av mitt bagage 1,50 Rub. (!)

29.V.

Störtresa hem. Sjuk på tåget fr. Hsfs av en förgiftad apelsin.

Telegraf. t. Astrid fr. Åbo. Därifrån kl. 5 med Bore. Ett vidunderligt vackert väder. Satt uppe tills vi passerat Ledsund ö hade Långskärs fyr tvärs ut. Skrev dagbok ö läste lapponica.

30.V

På morgonen bekantade jag mig med min kojkamrat, en ung finne, tillhörande den finska exped. som nu far över t. Sverige ö Norge för att uppför Tanaälv gå upp till Utsjoki för kartmätning.

Kl. 7 f.m. i Sthlm. Astrid mötte.

–

2 Juni

Avreste Astrid ö jag med 9⁵⁰ tåget t. Kr-a.

3.VI.

Togo in på Fru Byes hotell.

Efter en gedigen lunch på "Dronningen" hemsökte vi museet. Gustafsson älskvärd – vi besågo Osebergsskeppet – Solberg kom. En liten ö tillbakadragen yngling – motsatsen mot vad jag väntat. Gingo som hastigast genom hans Kjelmesøgrävningar ö etnograf. museet. Allesammans bjudna t. Gustafsson kl. 8. Vi gingo t. hotellet ö sovo ett par timmar – togo sen "tvicken" ö tillbringade en mycket angenäm afton på Eilert Sundtsgade 23. Profeten var gräsenkling ö bjöd på nubben ö annan spirituosa. Vi resonerade något fallet H. Hildebrand – även något politik från 1905 – samt de påbörjade systematiska undersökningarna i Smålenene.

På natten gingo vi tillbaka ö hade en trevlig pratstund med Solberg som visade sig vara en trevlig karl. Han trodde att det nog skulle gå ganska bra däruppe i sommar med grävningar för mig – bara det gick i hans namn.

4.VI

Sovo länge – men ändå går nog inte vår trötthet bort med många sådana morgnar. – Gingo genom museet (old-) – jag gjorde en avklappning av ristningen från Sletjord. Sedan gingo vi igenom de gamla Kjelmesøfynden – som voro ganska rikhaltiga – ö funno även något litet från de gamla gravundersökningarna, som ansetts förkomna. (Enligt en uppgift – av

Solberg – skulle även finnas en del skallar samt stora stycken av krukor på anatom. museet. I Köpenhamn finnas också skallar – ö förövrigt litet varstanns. Nordvi drev formlig handel med dessa varor.) – ~~Från K~~ Besågo de storartade lösa fynden från Oseberg. Presenterades för Y. Nielsen – som ej gjorde något behagligt intryck på mig – kanske mest på grund av att jag trodde honom vara orsaken t. Solbergs avgång. Visade underredet till en lapptrumma (den skålforn. typen) ö ett skinnbälte – ”spåmansbälte” – samt en snidad säl? (valross?) av elfenben (eskimo-) funnen under ruinerna av ett 1400-tals-hus i Bergen. – Gjorde upp med Solberg att gå på teatern. Spisade middag i Tostrupkällaren. Skrev brev till Erik, Ekhoff, Rygh, Cederqvist m.m. Beställde biljetter till Fahlströms teat. (”Jomfru Hook van Holland” med fru Cally Monrad) Telegraferade till Rygh att vi ej komma förrän i morgon. Gingo t. museet igen – avklappningen ej torr – beslöt att låta den vara – hämtade Solberg ö skyndade t. teatern. Ganska trevligt. Gingo sedan till teaterkaféet ö spisade. Här fingo vi äntligen språka affärer. Först sent bröto vi upp i ett stilla regn.

5.VI

Upp kl. 6 – men då vi kommo t. tåget så gick intet förrän 3¹⁵. Vi gingo hem ö sovo en törn igen. Besökte åter museet – min avklappning torr nu. Jag tittade på Nordvis ö Saxlunds papper från Varanger. Haffade till sist Gustafsson som var spydig till en början. Fick emellertid av honom en rekommendation till dampskibselskabet i Thjem för erhåll. av moderation.

– Fingo Solberg med på lunch på Grand Café – därpå kommo vi äntligen iväg. Besökte i förbifarten Damm ö Søns antikvariat. På stationen ett förbaskat sol ö idioteri av stadsbudet så att vi nära på hade fått resa utan bagage. Foro i en överfull 3^{die} kl. kupé med tanke att byta klass i Koppang. *började här 4.7.* – I Hamar böto vi emellertid tåg ö fingo med hjälp av en hygglig ung man en tämligen ensam kupé med sovdynor ö där beslöto vi att stanna. Vi sovo några timmar ö väcktes av det mest djävulska liv, en ström av fulla bönder med deras kvinnor ö barn, skrik ö tobaksrök ö ljus i lamporna. Ett fullständigt helvete som varade i c:a två timmar. – Kommo t. Trondhjem vid 7-tiden

6.6.

Togo in på d’Angleterre, ny ägare ö ovanligt sympatisk uppspassning. åto litet ö knöto oss ö sovo fram till kl. 1. Jag gick att söka Rygh men han hade farit, lämnade ett brev ö mina separat efter sig. Gingo så t. Thiis på hans museum men han var redan gången. Tillbragte e.m. på angenämaste vis under ett makligt bekikande av staden. Hjorten stängd, vi spatserade i st. upp på västra älvbrinken ö hade en härlig utsikt över staden.

7.6.

På f.m. (= 2-tiden) (Söndag) tågade vi upp till Sindsager ö störde Thiis i hans arbete. Blevo kvarbjudna på middag ö hade mycket gemytligt. Vi talade mycket om hans planer på konstmuseet i Kra m.m. om förhållandena vid nord. mus. o.d. – De följde oss ned till hotellet

– ö därpå riggade vi om oss i en hast ö togo tåget t. Stenkjær. – Resan fortfarande ypperlig – Mære gamla blotkyrka låg lika högtidlig på sin ensamma kulle i träsket – så kom Tonnæs ö Stenkjær. Togo in på Grand (Langlies fullt) fingo ett kolossalt rum invid forsen.

8.6.

Skjuts kl. 10 t. Bardal. Utmärkt väder – något orolig häst. Detta en trevlig trakt att komma tillbaka på. Trevligt att vara vid Bardal en vacker dag. Det blev så varmt att jag arbet. i skjortärmarna. Klappning ö fotografering lyckades gott. Besökte även Bardalsaune. Blev sent färdiga, men det mesta bör nu vara gjort vid denna ristning. Sökte en ½ timme efter runristningen vid Hammeren men funno den ej (träffade ingen person där) Åkte tillbaka under stor njutning av sommaren, värmen ö allt det gröna.

Fick mina separat fr. Fornvännen.

9.6

~~Tåg~~ Beslöto att ej resa till Böla, för mycket väsen för ingenting. Eftersom tåget ej gick förr än på e.m. ö beslutet tagit åtskilligt på krafterna ~~besl~~ ägnades dagen åt fullständig skön vila med sträng diet, d.v.s. noggrant iakttagande av alla måltider. Besökte ingenjör Munck, som flyttat Ö. om staden ö fick honom att lova en avvägning av ristningen vid Bardal. Gingo upp på Eggevammen, in bland de gröna träden, sökte skugga på en stor grönskande gravhög ö höllo där en stilla betraktelse över livets glädje under en eller annan timme. Detta kommer alltid att minnas som en av resans bästa resultat ö största njutningar. Tack du Kalv Arnessons gamla pappa i högen!

Lät framkalla mina plåtar hos min gamla fotograf M. Bærendtz som lovade att skicka dem.

Vid 4-5-tiden gick tåget – Mære passerades – det stod glödande sol bakom templet – allt var som i flammor – hedniskt ö ljuvligt. (eller kanske denna vision var på uppvägen, d. 7.6, snarast det!) –

Stego av i Hell, fingo husrum i en bondgård straxt V. om stat., N. om banan, just där jag velat bo. Fotograferade, avvägde, gjorde gipsgjutningar m.m. vid ~~hall~~ "Hell-ristningen". Arbetade till 10-tiden, gingo sedan ö knöto oss. Ej vidare snyggt på rummet tyckte Astrid, men hon får väl vänja sig i tid tänkte jag. – Stinsen hade vi smort med ännu ett separat ö han var idel älskvärdhet. Gjorde en liten tripp genom skogsdungen i "deltat" ner till den långa härliga sandstranden. Underbara dagar på fjällen. Fjorden låg framför som ett stort hav.

10.6.

Upp tidigt ö till ristningen, klubbade bort våra gipsavgjutningar m.m. – spisade litet på stationen ö foro med ett godståg vid 10-tiden.

I Trondhjem besökte vi straxt oldsagssamlingen ö träffade nu Rygh. Språkade en stund med honom om de blivande färderna m.m. – Gingo den lugna ö småborgerliga strandgatan hem - - à la västkustfiskläge.

På kvällen gingo vi ”i Hjorten” ö besågo negerdans ö annat kulturbefordrande samt njöto en pjolter. Hemvägen på natten var vacker

11.6.

Besökte Thiis. Jag lämnade frun i hans vård på museet ö gick till banken ö ~~växlade~~ tog ut 100 rub. på mitt kreditis (bankerna stängas här kl. 1) ö gick därpå direkt till dampskibskontoret. Sökte först direktör Albr. W. Selmer (agent för ”det Bergenske”) ö talade med honom om ”Ivanhoe”. Han hade intet hört ifrån Umeå men var dock mycket älskvärd. Han ville bara att jag ”för formens skull” skulle skriva till konsul Scharin för att han kunde få en direkt order. Sedan talade vi om fraktmoderation, sådan kunde han ej ge själv, men trodde det skulle gå ö bad mig vända mig till direktör Bull-Simonsen för ”det Trondhjemske”. Efter att en lång stund ha talat om olika ”ruter” skiljdes jag från denna mycket älskvärda man. Gick så en trappa upp till den andra som jag stötte ihop med i ytterrummet. En kortfattad strängt upptagen man som på ett par ögonblick hade sitt beslut klart. ”Någon moderation kan ni icke få – men fribiljett till Bodö l. Tromsö”.

Då jag nämnde att jag först skulle till Molde, frågade ~~skrev han ut en fri~~ om jag kunde resa i natt – jag jakade ö han skrev ut en fribilj. till ”Haakon 7” som skulle gå ½1 i natt. Bad mig så komma tillbaka för vidare besked. Vi hade ej tänkt att komma ännu en gång till T-hjem, men jag såg att han var så strängt upptagen nu ö att jag kunde riskera det hela med att ej göra så – tog farväl ö gick. Allt var klart på 3 minuter. Sedan till museet ö överaskade dem där med min framgång. Besågo sedan museets övre avdelningar, moderna rum m.m. där Thiis nu lyckats att få elegant ö stilfullt med utsökt fina saker. Träffade en fröken ---- där som ordnade en Wergelandsutställning. Kommo överens om att spisa middag tillsammans varpå Astrid ö jag skyndade för att få tag i Rygh. Han var gången, men jag hemsökte honom i hans bostad ö tog farväl. Vi resonerade något om avklappningsteknik ö han visade mig några prov på din ganska dåliga teknik. Han ämnar taga ristningen på Tjöttö i sommar. Hans hem alldeles som jag tänkt mig med gamla böcker ö gamla gammaldags trevliga nötta möbler ö en gammal hushållerska. – Åter till Thiis’ museum – träffade där också frun ö kommo överens om Hotel Britania. Gingo hem ö ordnade oss ö träffades sedan. Thiis bjöd ö vi hade gemytligt.

Sedan gingo vi till domkyrkan (Thiis är medlem av styrelsen) ö vi vandrade där åtskilliga timmar under hans ledning även sedan arbetet slutat. Besökte sist även skjulet med gamla skulpturer, där den ena torson efter den andra låg till restaurering. --

Besökte Angells stiftelse (nu renoverad ö tillbygd) Gingo på Bybron ö såg på älven ö sist på folkbiblioteket där fröken - - - - presiderade. Besågo denna mycket moderna inrättning – amerikanskt system ö ytterst praktiskt ö lättförståeligt. Träffade där en fröken doktor - - - - ifrån Nordland som avundades oss att få resa till det bästa land på jorden - - -

Blevo så törstiga ö gingo på frimurarlogen ö drucko pjalter m.m. ö hade vår sista pratstund. Skiljdes utanför – vi gingo att packa m.m. Togo ej allt med utan lämnade en hel del.

Gingo ned till ångbåten ö uppsökte styrmannen för att på Thiis råd söka få Astrid på 1 kl. för 2 kl. bilj. vilket lyckades.

12.6.

”Haakon VII” är den modernaste ö nyaste ö största av de no. turistbåtarna ö var elegant på alla sätt. Vår ”lugar” var riktigt smakfull med blåa blommiga gardiner. Sedan vi sett på avfärden med alla engelsmän ö deras vanliga beteende vid sådana tillfällen samt den ständigt sig infindande populasen njöto vi endast en stund av den ovanligt vackra natten ö utsikten över ”byn” ö kojade sedan.

Tidigt på morgonen någon sjögång – i hytten bredvid en nygift fru något dålig. Av Kristiansund såg jag endast en glimt genom luckan ö kojade igen. På Hustadviken mera sjögång. Jag törnade ut vid ½10-tiden nära början av Mold i inloppet – en timme efter Astrid. Vackert här – starkt tycke av Bohuslän d.v.s. de yttre öarna. Sedan starka stigningar ö fjäll – mellan vilka båten tycktes stå stilla. Sjön gick i underliga skiftningar till det ljusaste grönt. – Astrid ej riktigt kry på morgonen. I Molde lugnt ö behagligt. Togo in på Alexandra hotell efter en stunds tvekan (det är det bästa.) På båten ett stilla gruff straxt före framkomsten om några smörgåsar först (vilka vi fingo först sedan sekondchefen tillfrågats) ö sedan om de (som vi ej visste) obligatoriska 50-öringarna till betjäningen. – Spisade en god middag i ett stelt sällskap vid ett långt bord. Fingo ett ypperligt rum 2 tr. upp med egen stor veranda ö utsikt rätt ut över bryggan, fjorden ö alla fjällen. Fullständigt underbart ö vi beslöto att göra som vi tänkt – stanna här ett par dagar ö ha det gott. – På posten en massa tidningar ö brev (bl.a. Astrids till Åbo) – Stan som Grebbestad men större. Gingo ut åt öster utmed landsvägen – in i skog ö till en grön äng där vi lägrade i ljuvligt solsken ö lä samt läste våra ”löv” ö njöto tillvaron.

På vår veranda skiner solen sent till e.m. ö där sitta vi länge ö bara andas i idel välmåga. Promenad åt V. ö ner till klippstranden.

13.6.

Sovo länge ö gott. Fingo frukost på verandan ö kände oss som ”på landet”. Hotellet är ett mycket gammalt ö ej vidare elegant hus men ger just därigenom en skön arom av hemtrevnad.

På e.m. lånade vi en roddbåt ö rodde ut till en liten holme i fjorden där vi ytterligare latade oss. Jag badade ö det var skönt. –

Lånade böcker ur hotellets förråd ö läste på verandan, spisade på verandan ö levde hela dagen på verandan.

14.6.

Sovo länge ö gott. Åter frukost på verandan

Regn ö byigt på fjorden. Beträktade en seglare då en stark by kom ö undrade hur han skulle greja det. Grejade det icke ö gick runt. Ner ö fick hotellets två pojkar att gå ut i båt – det blev stark sjögång. Det ena båten efter den andra stack ut till hjälp ö till slut kom en fram till den ännu flytande båten med mannen på varpå de efter ett oerhört besvär fingo med båten till ett skär ö fingo den läns, varpå båda båtarna snart voro på inroende Det var hemskt ibland att se de små båtarna greja singla i den stora sjön. Hotellets båt måste vända – den ena roddaren blev sjösjuk. En liten motorbåt måste vända för sjön.

– Snart mojnade vädret av ö det blev fint väder igen. Vi besökte parken bakom hotellet ö ett litet utsiktstorn där.

Försökte att få motorbåt t. Eidsvaag men för dyrt (30 kr.) – automobil lika dyr – ~~te~~ beställde skjuts (15 kr.). – Fotograferade från verandan.

15.6.

Regn ö blåst ö ett förb. väder. – Foro vi ½11-tiden ö snart bättre väder.

Körde i en gigg – hästen gick i ett hela vägen (53 km.). ”Fanstranden” vacker med sina alléer ö villor ö sin rika växtlighet. Snart ett strålande väder. – Pustade en stund vid – – ö därpå lämade vi fjorden ö körde skogsvägen fram till - - - där vi rastade i en backe ö åto matsäck – vidare i stora stigningar över fjällryggen fram till Eidsvaag. Ovanför Tjelde en storartad utsikt ned i Langfjorden. – Foro genom rik bygd (Röd) ö till lövskogsnatur med ängar ö blommor fram till Eidsvaag. Sverdrups hotell – ganska bra – hyggliga folk.

16.6.

Upp vid 7-tiden – spisade ö körde till Y. Bogge. Förbi Næsset præstegaard där Björnson växt upp. Vägen i början lövskogig med ängar ö svensk – sedan – efter Næsset vär ny väg utmed fjällsidan in i Eirisfjorden. Vägen sprängd i bergsidan med avgrunder nedanför – utsikten hänförande – men rätt ruskigt ibland eftersom hästen var litet skygg ö hade lätt för att falla i galopp. Lycka var att han själv var rädd för denna väg. – Stannade vid Ö. Bogge ö gick ner till Y.B. ö fick mannen ”tjöl” att visa oss ristningarna. Klappade ö kritade m.m. i c:a 4 timmar.

Astrid dålig. – Naturen här den ståtligaste vi ännu sett i Norge. – Tillbaka ö (något regn) spisade samt fortsatte med skjuts till Raüsand. Hade telefonerat dit ö fick båtskjuts över till Hindhammeren (Hun - - -) ö vidare. Brant backe ned till sjön – Sundalsfjorden. Rodde direkt till ”Hinna”, hällmålningen. Läto kararna ro t. första väghåll ö skaffa skjuts t. Tingvold. Arbetade med ritning ö fotografering i ett par timmar Omöjligt att nå allt. Besvärligt att rita från en skreva i berget. För fotografering måste jag upp i en tall som växte mitt framför. – Gingo uppför backen ö funno stigen till gården där vi träffade den ena roddaren. De hade ej

fått skjuts ö hade väntat för att hjälpa oss vidare. Kvällen mycket vacker ö fjorden alldeles lugn – endast något kallt. Efter ett par timmar voro vi sent på kvällen i Tingvold. Rodde förbi en förmodad runristning som befanns vara en naturbildning. Gott hotell – god mat. Kröpo in i ett litet rum ö hade det gott.

17.6.

Upp vid 7-tiden – skjuts tvärs över landet till Vaagbø i - - - fjorden där ångbåten "Kristiansund" efter en timmes väntan infann sig. Kvävande varmt i land. Astrid ej riktigt bra.

Hela dagen tillbragtes under ett ideligt kryssande kors ö tvärs – in ö ut i alla fjordar – många mycket vackra. Astrid låg nästan hela tiden. – Kommo äntligen ut i fjordmyningen ö in i bohüslänsskärgård – skönt att slippa fjällen. – Läste om slaget på Rastarkalv för Astrid medan vi passerade valplatsen.

I Kristiansund vid 6-tiden. Intressant inlopp fr. Ö. med de många stora köpmansgårdarna. Läto sakerna vara ö gingo genom stan upp på utsiktsberget. Astrid mycket sjuk. Sågo där på havet ö Astrid gamla gård där hon bodde. Gingo ner ö på hennes gamla kondis. Kommo sedan in i ett festtåg – Wergelandsdagen i dag. Följde med ö åsågo de nationella fölelsernas utlopp ö bekikades av mängden på ett tämligen närgånget sätt. (Dessförinnan voro vi nere i norra delen av stan ö sågo på ett par stora gamla ståtliga köpmansgårdar (- - - gården) med vackra 1700-talsbygningar. Vidare på Hartkops museum som var vidrigt.

Gingo upp på ett hotell (Central-?) ö lyckades få mat. Här fick Astrid vila hon var mycket dålig ibland. Jag var ibland nere för att höra efter båten som var försenad. Vid 12-tiden kom den – det var "Irma", näst Haakon 7 den flottaste av de norska båtarna. Kojade Astrid genast – var själv på däck under utseglingen – ~~som~~ hamnen låg i ett fullständigt betagande skimmer. Först sen vi kommit till havs kojade även jag. Det var dock svårt att slita sig från det vackra däruppe. –

18.6.

Vaknade efter att ha legat någon timme eller så i hamnen i Trondhjem. På kajen tog vår trevliga portier hand om grejorna ö så gingo vi upp genom byn. Astrid knöt sig snart igen ö var ganska dålig. Även jag knöt mig visst en törn. – Gick till Nerliens med mina plåtar ö till oldsagssaml.. Rygh var nu rest – jag gick med vaktmästaren ö tittade ett slag samt var på biblioteket för att se efter Hindhammeren i matrikeln. Fann intet av värde. Gick så för att söka Bull-Simonsen. Träffade varken Selmer I. honom – men efter 7 skulle jag komma. Träffade Solberg som frågat efter oss en gång i dag. Spisade middag med honom. Astrid låg. Gjorde en del uppköp – skrev brev m.m. Solberg ö jag gingo till dampskibskontoret – jag träffade Bull-Simonsen – som genast kände igen mig. Jag fick fribiljett t. Tromsö (T-hjem-Bodö, Örnés-Bodö, Bodö-Tromsö, alltså 3 bilj. ~~trots~~ som jag begärde trots Solbergs varning att ej ta honom alltför mycket i anspråk) Kar'n var behaglig att ha att göra med – tvär – men fortfärdig ö snabbtänkt. Efter några minuter var jag ute hos Solberg igen – varpå vi gjorde

uppköp – konserver – konjak, fotografika o.s.v. Meningen var att vi skulle ha en trevlig kväll tillsammans – men Astrid fortfarande ej bra. Vi spisade alltså på hotellet jag ö S-g – varpå vi gingo var till sitt. Packning.

19.6.

Kommo iväg i regn ö ett obehagl. väder – I sista stund kommo hotelldrängarna efter våra saker ö i allra sista ögonblicket fick jag plåtarna ombord på "Haakon Adalstein" Överfullt med folk ö gods. En hytt med en kojplats hade jag dock fått (Solberg fick maskinistens hytt), men den låg vid maskinen ö var fruktansvärt varm. Astrid fick den ö kojade efter avresan (8³⁰) – då hytten visade sig ganska bra. Hon satt uppe rätt länge ty vädret snart bättre – till slut utmärkt. Bekantade oss (genom Solberg) med en d^r Kjós från Lebesby i Nordfinmarken, som med sin familj reste hem. Jag konsulterade honom angående Astrid, varpå de språkade med varann – han ej vidare hoppingivande angående den kommande tiden för henne. Träffade ombord en svensk uppapperska, som lovade att hjälpa oss. – Vid Agdenes spisade vi så jag fick ej se Östraat nu heller, men såg Örlandet då vi gingo runt. Underlig ö för mig tilltalande natur dessa låga stora öar, ljunklädda, med hav emellan ö gröna åkrar här ö där. Astrid nu nere då vi nalkades Folden, som passerades på e.m. ö kvällen. Mycket lindrig sjögång. Jag sov stundtals i en vilstol på däck. Astrid fick mat i hytten ö kände sig bättre.

Första "stoppested" var - - - Brännö? sent på kvällen – straxt S. om Torghatten som passerades på natten. Astrid fick se på den genom luckan. Tänkte ett tag på att vi skulle stiga av i Sannessjön i Kvarö, men det hade blivit för tidigt på morgonen. Knöt mig i salongen tillsammans med 3-4 andra. Denna dags resa hade varit utmärkt trots den dåliga början.

–

20.6

Väcktes vid ½8-tiden med kaffe – fint väder – solen lyste så trevligt in i den stora salongen på kaffedrickande nymornade ansikten.

Snart passerades Hestmandö som jag också fick Astrid att se på. Hon låg dock ännu några timmar. Passerade snart Melö ö Glaamen med Svartisen innanför – men för dimmigt där inne för att se jökeln. Vi kommo nu in i mer storartad natur. udden "Kunna", Fågelön(?), m.m. Astrid kom på däck i den ljuvliga värmen ö luften ö placerades på en stol å akterdäck. Jag hämtade snart dit fru Kjos ö de fingo prata om det Astrid ville. Saltenfjord passerades under obetydlig rullning. Strålande solsken. Vid ½1-tiden i Bodö – fick genast sakerna förda över på "Vikingen" som skulle gå 1¹⁵. Köpte medicin ö togo farväl av Solberg. Straxt efter "H. Adalstein" gingo även vi ö styrde ut t. Fleinvær

Sjögången starkare. Middag avåts – strax efter Astrid dålig – hade setat en stund i solen – men måste nu ner i en s.k. damhytt som först måste tömmas på rökande karar. Hon var mycket dålig – men blev småningom bättre. Jag höll även på att känna något men efter en stund i friska luften igen var allt över. Fleinvær lågt, litet ö kalt med "ærfugl" hus överallt.

Därpå över fjorden igen ö efter ganska stark rullning in på smult vatten. Befålet hjälpte mig att få ett telefontelegr. till länsman Tønset i Vaagsbotn (Melö) om hyrandet av motorbåt tills i morgon. Vackert här inne i fjordarna. Klipporna – 1000-meters höga fjäll hänga här rätt över fjordarna, ö bilda de mest fantastiska formationer, bastioner ö fästningstorn, gamla borgar med tinnar o.s.v. Minns särskilt - - - -

Middag l. kväll snarare spisades under stark sjögång nord om Kunna – vi ej hunna längre – ty vi ha farit i alla krokar – . Dublerandet av denna udde svår ö Astrid som nu flyttat upp i hytten på däck led svårt. Efter en halv l. hel-timme dock allt över ö vi åter på smult vatten. Återigen några av dessa stoppesteder – där man bara undrar hur människor kan vilja ö våga bygga sina hus mitt under det nakna väldiga ohyggliga fjället med sina skred. Jag började tycka med Astrid att Nordland ej var något trevligt ställe ö att här måtte fan stanna länge. Jag fick ingen hemkänsla här – inte den vanliga akkommodationskänslan ens. – Snart styrde vi in på alldeles lugnt vatten – Örnæs. Hade beslutat att stanna här – då det ännu dröjde ett par timmar till Erönö – det vi eljest tänkt oss. Fick jakande telegramsvar

Roddes i land av en ung flicka i en ”käv”. Hon förde oss upp till den lugna gården ö vi satte oss på den överbygda farstukvisten innanför en liten lummig trädgård ö väntade vårt öde – Fru Bernhoft. Astrid bara längtade till sängen. Till slut kom svaret genom dottern ö vi fördes upp på ett ”kvistværelse” i ett armat hus. Astrid bäddades ned – gumman kom – en liten skinntorr – besynnerlig människa. Vi fingo litet mat ö knöto oss i de väldiga bolstrarna. Mottagandet ej vidare översvallande vänligt – men huvudsaken var att få fast fot ö det lyckades. Gården syntes stor och välskött – gammaldags som Kummelnäs – och med samma lugna ”hygge”. Syntes att det var en gammal släktgård – gamla möbler som tilltalade ens hemkänsla, välskötta stora träd innanför husens rundel – något som särskilt tilltalade oss som bara sett fjäll hela dagen ö ej väntat oss detta.

Från stranden kom den salta fisklukten ur de stora magasinerna ö den fräna lukten ur fjären ö allt var stilla ö trevligt igen.

21.6.

(skrivet ur minnet 25.9 –) Söndag. – På morgonen kaffe på säng med skorpor ö kakor som särskilt var skönt för Astrid – som dock blev mycket dålig snart igen. Hon låg hela dagen ö jag satt hos henne utom någon stund för måltider m.m. Vädret ljuvligt ö man började känna ljuvligheten av det stora – säkra lugnet på denna gamla gård ~~med~~ invid den väldiga sjunkande fjären ö under de gröna sluttningarna av fjällen. Rätt ut för vårt fönster glimmade Svartisens vita snö på de skarpa fjällen söder om Glaamfjorden ö längre åt Ö. skar ”Spilderhesten” fram sin hemska sjutaggade svarta rygg med de stora stenrasen utmed sidorna. Åt SV var sundets utlopp – vid Glaamneset som lät sin långa låga tunga smyga ut i den stora fjorden ö mitt emot höjde sig -ön med grönskande höga berg. Nedanför fönstret låg bryggorna ö en tam ejderkull simmade ut ö in mellan stenarna ö magasinens stolpar. – Gårdens folk kom på visit. Den unga flickan från gårdagen var särskilt vänlig ö då vi hörde att hon endast var på visit försökte vi övertala henne att stanna för någon dag ö hålla

Astrid sällskap men detta gick dock ej – dagen led ö jag började nästan hoppas att det ej skulle komma någon motorbåt – men fram mot 5-tiden hördes den långt utifrån ö låg snart förtöjd utanför. Jag packade nu ö vid 6-tiden var jag klar. Avskedet var synnerligen smärtsamt – vi voro även något oroliga för omvårdnaden av Astrid. Jag var emellertid nere ö talade med dottern i huset – som hette Hermansen ö var gift med en sagfører i Vadsö ö som var på visit med sin lilla dotter – att besöka Astrid ofta – vilket utlovades. – Karlen ombord – som var son t. lensmand Tønset – skrånade en svordom över dröjsmålet varpå jag rodde ut ö tog strama tyglar från början – då karen liknade något av en fähund. Snart ångade vi iväg med stark fart – Astrid vinkade i det lilla fönstret – gården blev mindre ö mindre ö snart svängde vi om Glaamneset in på fjorden – mellan de väldiga skarpa väggarna. Båten stod som stilla – då man betraktade stränderna kändes som om man stod i beck. Sakta kröpo vi längre ö längre in i det underbara vilda landet – utför lodräta fjällväggar sprungo tusenådrade bäckar stundom grenande sig uppåt – stundom nedåt nere i skogs(busk-)regionen samlade de sig till strida älvar med hundrafota fall genom kraftigt markerade raviner. Mellan fjälltopparna stucko jökeltungor ned – över snömassor enstaka gråa solbelysta ö kala bergklumpor – stela som fästningsverk. Här ö där på norra sidan några gårdar – gråa klungor på grönt ö med de väldiga fjällväggarna hängande rätt över – – nästan lutande över dem. Fjorden smalnar – jag tog några fotografier – längst fram skymtar en vit fläck i fjordbotten – det är ”Fykanåens” väldiga fors. Efter en timme nå vi dit ö kasta ankar utanför Glaamgårdarna där jag skall taga in. Hela fjorden ligger nu i skugga – endast övre delen av sydsidans fjäll med sin snö glimmar i solen. Men ljust är här ändå ö vackert – det är ju midsommar.

Vi gå upp till M. Kolberg, min blivande värd – ett trevligt skäggigt ansikte. Han frågar ”käringen” ö det ordnar sig bra, men ej så med Tønset, som begär 35 kr. för skjutsen. Jag hade nog av vissa yttranden förstått att priset skulle skruvas upp – men tänkt mig allra högst 20 kr. ö detta bjöd jag honom. Men en större svada har jag sällan hört. Han avklädde sig så småningom all sin yttre polityr ö värdighet såsom lensmandens son ö till slut stod där bara en naken fähund sådan jag uppfattat honom i första ögonkastet. Jag var lugn – men ond – ö hade jag varit säker på mitt nattlogi ö känt mitt värdfolk förut – hade jag klått honom. Efter en timme blev jag led vid gruffet ö gav honom 25 – vilket han med begärlighet antog. – Min värd sade sedan att jag hade haft rätt. Han var dock tydligen litet rädd för den andra. – Nu spisade vi – en enkel – men härlig vegetarisk supé – vitgröt.

Sedan gick jag ö såg på envirogerna – den vackra stranden med det ljusa vattnet – njöt av ”Alpenglühn” till över 12 ö kojade på hederligt fjällbygdis under fårskinnsfäll.

22.6.

På morgonen fick jag Kolberg med mig ö vi togo matsäck för hela dan ö ö rodde över till forsen (c:a 2 km. – ser ut att vara alldeles bredvid.) Omöjligt att gå dit – där reser sig en kanske 500 met. hög klippvägg rätt upp ur sjön emellan. Svårt att landa invid forsen. Denna är präktig. c:a 100 met. (91 m.) fall från Fykanvatn – synligt alltihop nedifrån som en enda

skummande våg. Backen upp till ristningarna såg lätt ut men var rätt ansträngande särskilt med bördor. Däruppe var förtjusande. Fykanvatnet var som en saga – oberört – vitgrönskimrande med snöfjällens o Svartisens speglingar fyllande nästan hela dess runda yta. Det hade regnat litet på f.m. o allt var så friskt o vårlikt. Luften dallrande klar o alldeles stilla. Jag bara önskade att Astrid fått se detta. Arbetet gick fort o utmärkt tack vare regnet nyss förut – som framhävde de underliga härliga ristningarna – vilka i vanligt torrt väder äro så svåra att se. Jag använde därför största delen av dagen till fotografering – först ouppkritade figurer medan de stode blanka – sedan kritade. På slutet ritade jag även åtskilliga. Bara fotograferingen (o bekikandet) tog c:a 7 timmar. Vi åto ett par mål. Konserverna fr. Trondhjem voro förträffliga o kaffet en nektar – ~~med~~ kokt på det mjölkaktiga isvattnet. Vi höllo en timme middag – sutto mitt på det väldiga hällområdet med den underbara utsikten av insjön åt vänster o framför oss hela fjorden med Melön i fonden.

På kvällen insåg jag att jag nog skulle hinna på ännu en dag – om jag också endast fått fatt på 22 av 24 angivna ristningar. – På kvällen samspråk i stugan – den stora barnhopen fortfarande vild som en fårscock – men lockades med chokolad. Vi talade om advok. "Schollberg" i Bodö o om hans inmutningar här i trakten framför allt av ett "b'ryll" brott i fjället bakom Fykanvatn. Samma man lär ha en "ritning" över ristningarna också samt kartor över trakten m.m. Han är även ägare av forsen (jtte ett konsortium, där "en Persson" – konsuln – är med; förmodl. står denne bakom alltsammans).

Härinte i dalen är ej så lugnt som synes. Stridens vågor gå höga – då det blir tal om gränser – statens rätt – enskildes rätt – åbornas rätt o "en Schollbergs" rätt (han äger nämligen grunden här. – åtminstone den ena – Kolbergs – gård – o Kolberg får ej köpa den – fastän han försökt många gånger. Kapitalismen lägger sig tung ~~ofta~~ – även härinte på fattiga män som ingenting har att göra med den.

– Björnen är ingen sällsynt gäst här. Senast i dag gick en björnjägare uppåt mot Bejardalen från Fykanåen. I samma direktion uppför Fykanvatns tillflöde i Ö. c. 10 timmars gång ligger en plats där brynen hämtas – knivbrynen – liebrynen. Man väljer där bland lösa stenar.

23.6

Upp tidigt igen o rodde över. Ritningarna fullbordades. De kritade figurerna lågo som vi lämnat dem. Intet nytt hittades. Dagen var strålande vacker med tämligen stark blåst – som friskade i till middagen. Det inre av fjorden blev fort vit – då strömbrytningen där är mycket stark. – Efter avslutat arbete ville jag taga en situationsbild från de väldiga hällarna på andra sidan forsen – o även undersöka om ej där voro några ristningar. För den skull måste jag ner till stranden o ~~över p~~ med båt förbi älvmyningen o så uppför den branta släta fjällväggen där. Kolberg varnade mig – han hade aldrig gått där. Jag tog av mig rock skor o strumpor o började färden. Efter en halvtimme kunde jag ej krypa längre utan måste vila. Stora kameran besvärade mig mycket. Nere till vänster c:a ett ~~par~~ hundra met. dånade forsen – ett litet halkande bara o jag hade ohjälpligt rullat ditner utför den blankslipade glatta

bergsslutningen som gick i c. 35° vinkel – ö där intet fäste var att få. Framför mig var en ”valk” i berget med 45° lutningsvinkel ö 4-5 met. bredd. Kunde jag komma över den – gick allting bättre – därborta skulle jag nästan kunna gå upprät. Jag försökte att hasa mig uppför på magen – spände i naglar på både fingrar ö tår – men kände hur min kropp hade för stor över-tyngd i förhåll. till den ringa kraften jag kunde anbringa i naglarna – jag kände hur jag började glida – svetten kom i pannan – hela kroppen darrade – hade jag rört mig – så hade jag också störtat ned. Men jag klämde mig platt mot klippan – med mina svettfuktiga händer pressade som sugytor mot dess små skrovligheter. Så låg jag fem- kanske tio minuter – de första ohyggliga – emedan jag tyckte mig vara i glidning. Så småningom kom lugnet absolut tillbaka – jag började beräkna ö kom till den slutsatsen att som jag nu låg kunde jag ej glida. Hjärnan arbetade vidare – ö jag tog en stilla översikt av situationen. Nedåt kunde jag ej röra mig – varje rörelse i den riktningen bragte mig närmare ett mycket glattslipat område som tycktes mig ännu sämre än detta (ett misstag på grund av att jag såg det uppifrån – i verkligheten var lutningen mindre på partiet närmast forsen.) Uppåt kunde jag ej gå nu – det ända var att krypa till höger ö snart var jag på väg dit – krypande på tvären med den största försiktighet. Jag var nu så lugn att jag skrattade. Där nere på fjorden såg jag Kolberg som en fluga i båten – han hade rott ut ett stycke för att se mig bättre. Snart kände jag en obetydlig ”valk” under magen ö vågade nu försöket att vända mig – vilket lyckades om också med ett par ögonblicks risk av glidning. Där satt jag nu på det väldiga flaket ö funderade hur jag skulle göra. För säkerhets skull tog jag en fotografi härifrån över ristningsklipporna.

Jag kröp så uppåt litet igen – men märkte snart att jag skulle komma i ända sämre belägenhet än nyss om jag fortsatte ö beslöt därför att uppge försöket. Så började nedstigningen som först var litet besvärlig. Jag kom dock snart på ett gammalt knep – nämligen att gå ~~kra~~ ”spindelgång” – med ryggen mot berget – ö snart kunde jag t.o.m. få ganska stor hastighet. Det var dock ansträngande ö jag var ganska svettig då jag kom till avsatsen ~~med~~ där skorna stodo. Kolberg var ganska glad att se mig igen. – Vi rodde nu tillbaka ö spisade – jag fotograferade familjen – vilket tog oss en hel timme på grund av en till ytterlighet driven renlighet som alla måste prestera. Ungarna skena som solar med sina nyskurade ansikten. – Emellertid kommo vi nu iväg. (logi't kostade 1,50) – skjutsen däremot med Kolberg som ensam roddare: 12 kr.

Vädret hade lugnat något men började blåsa straxt vi stucko ut ö efter en ½-¾ timmes rodd undrade K. om vi skulle kunna greja denna skiva. Vi höllo hårt till styrbordslandet – vinden gick in från NV – ö klarade den värsta sjön – om också den lilla ”halvtredjerummingen” stötte hårt i ”båran” då vi gingo om uddarna. Men ute i mitten av fjorden gick sjön hård ö vit – vinden försökte bryta utströmmen. Det var vackert – men blev något blött efter alla sjöarna. Straxt innan Setvik lugnade det något ö vi stucko då tvärt över fjorden till södra landet – emedan vi fruktade det öppna gattet utanför Selstad. På 20-30 min. voro vi över efter åtskilliga duschar ö nådde till K-s svärföräldrar. Käringen sprang ut på klippa över våra huvuden ö sporde noga om ”den främmande mannen”. Rösten drunknade i dånet av bränningen – en by rök över oss ö var nära att taga min regnkappa.

Käringen stod som ett troll däruppe – med det skyhöga fjället bakom där snön rann i ådror ned för väggarna så branta att man ej förstod hur vattnet kunde följa dem i vissa – alltid stillastående linjer ö ej komma neddansande som regn.

Under berget stod nu fjäre ö de tusen stenarna i stranden sutto som hukande tomtar ö troll i sina silande våta svartkåpor av stripig tång. Byarna kommo nu tätt ö vinet av dem steg till då. Vi voro dock nu ur den värsta sjön ö rodde in i bukten till Sandnes? Där togo vi straxt ut mot udden ö klarade denna under ganska segt arbete – tum för tum. Här lade vi oss ~~na~~ i lä bakom en väldig sten vid stranden ö vilade ö åto litet. – Vi beslöto nu att ta ännu ett litet stycke på denna sidan ö sedan sticka tvärs över igen – till Glaamneset – c:a 4 kilom. Det blev en hård utrodd från stenen. Långa stunder stodo vi faktiskt stilla ö ofta trodde vi att vi backade in mot bränningen Men det gick ö så smögo vi en stund längs stranden under ett tillfälligt uppehåll i blåsten. Snart tyckte vi att det passade – vi började känna den stora havsdyningen – ö så togo vi kurs på Glaamneset. ~~Men~~ Flera gånger trodde jag att jag skulle få ångra det – men det gick. Jag ser ännu framför mig den väldiga fjällväggen som aldrig tycktes vilja komma längre bort ö biter omedvetet ihop tänderna som då ö känner en spänning i armvecket efter många hårda tag. Man fick en virtuosmässig vana ö döda en överbrytande ”båra” med årbladet ö den leken gjorde en glad. – Dödsjö gick ännu vid näset när vi äntligen nådde det – men vinden låg nu stark på låringen ö nästan rätt in på Ørnæs. Vi hissade nu segel ö då jag helst litat på mig själv satte jag mig vid rodret som ”hövitsman” som det heter här uppe. Och det gick! Det stora råseglet stod som en sköld ö färingen rusade fram som i en enda skumsjö. Jag var ovan att sköta den långa styrstången – men det gick snart att lära sig. Mitt för Mesön kom vinden mer tvärs ö så hårt att jag skrek åt Kolberg som satt vid fallet att låta seglet gå innan det gick runt om babord. Det blev ett slammer – när den stora duken kom nerrakande men K. klarade det bra. Vi satte nu upp det igen ö baksade det mer föröver ö läto det gå igen. På 10-12 min. voro vi framme vid Örnæs – men det gick på sin hals. – Vid bryggan kom gamla Bernhoft själv – nyss kommen från Röst med sin jakt – ö presenterade sig – gratulerade till den fina seglingen. ”Och sitter sjöl som hövitsman!” utbrast gubben förvånad. Det var min första segling i nordlandsbåt. Astrid fann jag inne i salen – hon väntade mig ej förrän i morgon. Det blev ett kärligt möte. Hon var nu uppe sedan i går ö hade nyss sänt brev med Jón i Setvik – ~~som~~ vars båt vi mött nyss för hård bidevind ö vilken man jag egentligen bort träffa – då han är den som har bäst greja på ristningarna. Fick nu mat vilket var skönt ö kaffe m.m. Eftermidd. (= kvällen) tillbragtes ~~med~~ under historier o.d. ö vi hade mycket gemytligt. Till slut kom Lyder – ”bodbetjänten” ö fick löfte om en tjärtunna samt danstillstånd, vilket medgavs – det senare efter noga efterhörande om deltagarna. Efter en stund gingo även vi alla upp på berget strax ovan gården – kl. var nu c. 11 – ö hade med oss vin ö varm punsch. Gubben var trevlig ö stödde sin lilla gumma. Där uppe var underbart vackert med kransen av fjäll bakom, ö framför alla vikarna ö sunden med sina gårdar. Vår eld var den första – men liksom alla hade väntat på tecken från den gamla gården flammade den ena elden upp efter den andra utmed vattnen. Ingen brann högt på fjäll – utan alla på toppen av någon mindre kulle eller ås – dock så att de ~~na~~ voro synliga från alla håll. Så skjöts med dynamit ö dracks punsch. Midnattssolen själv kunde vi ej se – fjällen

stängde för men solskenet låg varmt över Mesön ö långt i syd över Svartisens fjäll. Även "Spilderhästens" toppar glödde mörkröda. – Ännu en stund sutto vi sedan på den stämningsfulla förstutrappan vid en pjalter ö åtskilliga goda historier kommo fram – mest om gården – om dottern ö sonen (som nu är i Mosjöen på exercis) De båda gingo en gång uppför "Spilderhesten" – men det lät hemskt. ~~Som~~ För åtskilliga år sedan hade gamla fru Johanne gått samma väg vid Fykanåen som jag i dag. Bernhoft hade stått nedanför ö sett på ö när hon kom ned var det på ett hår att "hon fått bank" så rädd hade han varit.

Det var nu ganska skönt att koja. Vi kastade ännu några blickar på solskenslandet i söder ö kröpo så ner i vårt bolster med en känsla av att nu voro vi hemma. Vi hade vunnit vårt värdfolk ö de oss. Astrid hade haft en utmärkt under min bortavaro ö både gumman ö dottern hade tävlat i att vara snälla.

–

24.6

Dagen tillbragtes under vila mest, jag skrev dagbok ö vi gingo ö spatserade m.m. Astrid tämligen bra på f.m. dock trött. ~~Fotograferade~~ Vi läste romaner ö mådde gott. – Ångbåsturererna dåliga – ingen båt förrän om 2-3 dar. Måste alltså stanna.

25.6

Dagen tillbragtes på enahanda sätt. Redan i går hörde jag av Bernhoft att det skulle finnas ett par ristningar – "en ~~lapp~~ fin ö en finnekone" som jag alltså ej sett där borta vid Fykanvatn. I går tillbakavisade jag det som en "historia" I. åtminstone som moderna ristningar varav jag ju såg flera – men ju mer jag funderade på det nu – desto oroligare blev jag ö oaktat jag trodde att det var ett misstag beslöt jag mig för att fara dit in ännu en gång. Det vore ju förargligt om min undersökning skulle vara ofullständig – förresten bara ryktet om dessa figurer måste dödas för att ej längre spöka ö kanske en gång dyka upp i litteraturen. Jag beställde 3 roddare till morgondagen ö fick låna Bernhofts "~~3 1/2~~ halvfjärderumming". Det ~~var~~ skulle för övrigt vara väl använd tid – jag fick nämligen i dag ett nekande svar från Trondhjem på min telegraf. förfrågan om Hamburgerruten kunde anlöpa Ørnes i morgon. "Departementet tillader ingen avvikelse Hamburgerruten". Alltså ~~sk~~ måste vi vänta till den 27, "to-ruten". – Astrid sämre i dag ö vi beslöto oss för att hon skulle vända i Narvik ö fara hem genom Sverige. Men för att ej resan skulle bli för tröttande skickade vi telegram till Åke om han ville ta emot henne en tid i Råneå. Vidare telegram till Solberg (Vadsö) att hon ej kommer ditupp – för att han ej måtte göra några arrangemanger i onödan.

På morgonen avfärd – den fina långa båten skjuter hård fart – jag sitter i lyftingen insvept i en rya – långhårig ö varm som en björnhud. Snart äro vi vid Glaamneset ö styra in åt fjorden – hissa segel ö segla bitvis men med dålig vind. Den vackra färden får jag således nu göra om igen ö njuter intensivt. – Efter någon timme friskar vinden ö då vi närma oss Setvik blåser han hård ö vi rusa med stark fart upp på slipstockarna vid Setviksnöstena. Samtidigt ett häftigt regn. Jag sprang upp till Jón – som emellertid trugar oss kvar på kaffe. Jag blir

visad ner i gäststugan – särskilt hus – dit Jón kommer efter – hans döttrar elda upp ö komma med kaffe. Folket få sitt i dagligstugan – utan dopp – jag däremot får kakor ö annat gott. Sonen Jakob får order att hissa flaggan – ”då vi har en svensk till gäst” – ö i regnvädret ö stormen smäller snart den ”rene flag” – kanske något litet i triumf? Men mitt hjärta värms av hjärtligheten här ö av snyggheten ö disciplinen. Jón är en god värd ö vet hur lång tid det passar sig att låta en gäst vila ut. Och skönt var det med kaminvärmens ö kaffet.

Efter att ha dragit fram med mitt ärende förklarar Jón snart att han följer med själv – vilket jag hela tiden hoppats på. – Efter en stunds dröjsmål i stugan – där Jón först måste veta vilka mina karlar voro ö deras stamträd – han kände de tvås – bar det iväg. Vi togo samma båt – fastän jag kastade ömma blickar på Jóns femböring som bättre skulle klara ”båran” därinne i fjorden. Men Jón kände Bernhofts gamla halvfjärderumming – att det var en stött båt. Jag ville inte segla – men Jón bara skrattade – han tog dock in 8-10 stora stenar till ballast ö så iväg. Det gick! Vinden platt på aktern – ibland med kast från sidorna. Jón pratade i ett kör men var en påpasslig seglare ändå ö jag var lugn. Utanför skeppsbord var oftast som en kokande gryta som båten rusade igenom lugnt ö säkert. Mötande ström kunde ibland slunga vågorna högt upp – så högt att det var som ett under för var gång båten klarade detta utan att fyllas. Men strömvågor kastas underifrån ö rätt upp ö sjunka igen – ej som andra som slungas framåt. Längst inne – nära Glaamgårdarna var värst ö så straxt på smult vatten. D.v.s. stor dyning – men lugn. Strömmen stark här ut – ö då man såg sig om utåt fjorden kunde man skönja den breda strömfåran som en sjudande vit slingrande fors – genom det mörka oroliga vattnet. Nu gjordes en underlig manöver – man halsade seglet fram på babord ö styrde så på hamnplatsen vid Fykanån. Vi seglade sålunde med styrbords låring utåt fjorden ö med seglet vänt utåt. Vinden slog nämligen här så hårt mot fjällväggen att på denna punkt trycket utåt var starkare än inåt. – Det regnade nu jämnt – ö hela tiden vi voro vid ristningarna. – Det var emellertid förträffligt för vårt sökande emedan figurerna framträdde så tydligt. Snart hade jag också upptäckt 2 nya djur – just de 2 saknade från förra gången ö lyckades – om också med stort besvär i regnet – rita ö fotografera dem. Under tiden sprang Jón ikring ö sökte sina gubbar – för att efter någon timme – då även vi alla hjälpte honom – få reda på dem. Det var som jag trott moderna ristningar – men tydligt dock de omtalade. Jag tog ännu några fotografier ö så lämnade vi återigen den underbara klippan. I skydd av en stor sten vid stranden höllo vi nu middag – kalla köttkonserver är gott. Vid avfärden var regnet nästan slut ö så småningom klarnade det mer ö mer. Stormen rev dock i ännu en gång med stor våldsamhet ö mina 4 roddare hade den största möda att hålla båten uppe i fart. Ibland tenderade den att stå stilla ö en gång sackade den av . Det var då en väldig våg mötte – lyfte ö återkastade högt – högt upp – – ö båten åter med hela sin tyngd kastades ner i nästa. Hela båten knakade så hårt att jag – då jag sansat mig efter det hopp jag fått göra från min toft = andra ändan av ”gungbrädet” – trodde att den gått sönder. Vi klarade emellertid denna farliga passage – det var första bergudden ö sedan lugnade det sig alltmer – så vid Setvik blåste ej mer än då vi lämnade det, d.v.s. hårt nog dock. Här gingo vi upp ännu en gång ö Jón bjöd på kaffe. Vi talade nu mycket om gruvfyndigheterna i fjället ö Jón var på detta område slängdare än jag. En mineralog i smått. Jag fick av honom 2 beryller från

Fykanvatnet i gåva. Så talade vi om Lofotfisket där han förr alltid var med med allt sitt folk. Nu vill sonen skaffa sig motor – efter att för ett par år sedan ha köpt sig en heldäckad båt – Kostertyp. Jag rådde honom att låta pojken fara till utställningen i Trondhjem – ö kanske han får fara efter denna bearbetning. – Jón skildrade sin björnjakt vid Fykanån – när han ö brodern i läsåren hade dräpt en björn i vattnet. Han hade legat ö solat sig på en klippa då de kommit. De stannade ö lågo stilla ö beskådade besten som efter en stund blev orolig – slog med tassarna ö vrålade. Till slut störtade han i vattnet ö pojkarna beslöto att angripa honom. Den ena slog med åra ö Jón med rodrer – det tunga klubbliknande rodrer till en färing. ö efter en lång kamp var björnen slut. Men länge hade han haft tassarna på suden ö velat upp – d.v.s. allt hade då gått runt. – Jóns runda välmående ansikte skrattade så innerligt hjärtligt åt sin egen – dråpligt skildrade historia.

Till slut skiljdes vi åt från Setvik – efter att lyckats truga på värdfolket 50 öre för allt besvär vi gjort ö kaffe vi druckit. Vinden nu skralare ö utanför Selsta nästan alldeles stilla. Även sjön minskade mer ö mer ö det började bli kyligt. Jag rodde en halvtimme ö det var skönt.

– I Örnes avåts ett härligt aftenmål – ö många historier drogös. Apropos björnar – så hade en björn en gång sökt att simma över forshuvudet i Fykanvatnet – men sugits in i fallet ö gjort resan utför de 91 meterna. Sönderslagen – sur – blodig ö arg lyckades han där nere bärga livet på en sten ö låg uppkrupen på denna då några vallbarn fingo se honom. Utom sig över den gräsliga synen rodde de hem till Glaamgården (då en). Där fanns då en man – som jag förresten såg som gammal gubbe midsommaraften. Han tog en järnstör ö rodde ditbort ö hade snart gjort upp hela affären. En vacker dag kom han till Örnes med huden för att få den såld. Där bodde då en engelsman som ögonblickligt på Bernhofts skildring av förloppet köpte huden för 100 Rd.

–

27.6